

Nr 350

Av herr Hermansson m. fl., angående viss restituktion av energiskatt på bränsle.

Vid sitt beslut om införande av allmän energiskatt utgick 1957 års riksdag från att man i görligaste mån skulle undvika att belasta något produktionsområde hårdare än andra. Men redan den omständigheten att skatten baserades på bränsleförbrukningen innebar, att skattens fördyrande effekt skulle skifta för olika produkter. Av denna anledning innefattades i riksdagens beslut den bestämmelsen, att skatten för industrier med särskilt bränslekrävande produktion skulle kunna nedsättas så, att den ungefärligen svarade mot den genomsnittliga skattebelastningen för industrien i allmänhet.

Till de mera bränslekrävande produktionsgrenarna av vårt näringsliv hör odling i växthus av trädgårdsalster. Enligt en av energiskattenämnden gjord beräkning innebär skatten på bränsle för dessa företag en kostnadsfördyring, som icke understiger 2 procent av produkternas saluvärde. Som grundläggande princip för sitt ställningstagande till önskemål om nedsättning har nämnden angivit, »att därest skattekostnaden mera märkbart översteg en procent av saluvärdet, detta förhållande, även om andra särskilda skäl icke förelåge, borde tillmätas avgörande betydelse...». I konsekvens härmed hävdade nämnden, att skattenedsättning för växthusodlingen kunde anses »vara minst lika befogad som för flera av de industrigrenar, för vilka nämnden tidigare tillstyrkt skattenedsättning av angivna skäl».

Oaktat att energiskattenämndens ovan omnämnda synpunkter, som ingick i ett yttrande över en av Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund till Kungl. Maj:t ingiven begäran om skattenedsättning, framlades redan i januari 1958, dröjde det ända till 30 december innan ärendet avgjordes. Med stöd av § 3 i förordningen av den 31 maj 1957 (nr 262) medgavs då ifrågasvarande näringsidkare skattenedsättning med 50 procent, räknat från 1 januari 1959.

På grund av dröjsmålet med besked i ärendet — närmare ett och ett halvt år från det framställningen ingivits — fick växthusodlarna under motsvarande tid vidkännas en skattebelastning, som väsentligt översteg genomsnittet för industrien i allmänhet, och därmed en fördyring av produktionskostnaderna som icke kunnat kompenseras genom högre produktpriser. Frågans ekonomiska betydelse för företagen framgår av att skattenedsättning på växthusbränsle med 50 procent innebär ett skattebortfall för statsverket på mellan 2,5 och 3 miljoner kronor per år enligt

kontrollstyrelsens beräkningar. Berörda näringsidkare är också i allt väsentligt småföretagare, som med hänsyn till den under 50-talet fortgående skärpningen av importkonkurrensen är ekonomiskt hårt trängda. Starka skäl talar sålunda för att åtminstone merbelastningen under 1958 i energiskattehänseende restitueras av statsmakterna.

Ett individuellt restitutionsförfarande skulle emellertid bli svårt att genomföra och betunga de administrativa resurserna i en utsträckning, som inte stode i rimlig proportion till de belopp som kunde komma i fråga i flertalet av de enskilda fallen, detta på grund av att det rör sig om ett, relativt sett, stort antal små företag. Här beskrivna förhållande torde också ha legat till grund för kontrollstyrelsens avstyrkande yttrande beträffande ifrågasatt retroaktiv tillämpning av skattenedsättningsbeslutet.

Men med beaktande av att dröjsmålet dock inneburit, att växthusodlarna under lång tid belastats väsentligt hårdare än vad som förutsattes vid riksdagsbeslutet i energiskattefrågan, men också av den omständigheten, att det inom den näringsgren, som ifrågavarande företagsgrupp utgör en väsentlig del av, finns stort behov av tillgång till centralt disponerbara resurser för åtgärder med syfte att förbättra näringens allmänna ekonomiska betingelser, synes det oss både skäligt och praktiskt genomförbart att vad som rätteligen bort individuellt restitueras ställes till näringsutövarnas gemensamma disposition.

Inom näringen göres nu energiska ansträngningar för att i ekonomisk samverkan lösa en rad problem, vilka de enskilda odlarna var för sig är oförmögna att bemästra. Det gäller i främsta rummet att tillskapa ett rationellt utbudssystem, innefattande kollektiva anordningar för såväl uppsamling, sortering och förpackning som för försäljning. Stora krav ställes härvidlag på de enskilda företagarna i form av kapitalinsatser i de anläggningar av olika slag som blir erforderliga, bl. a. packerier och försäljnings- och lagerlokaler, men också i organisationsarbete. På grund av de under 1950-talet starkt försämrade ekonomiska betingelserna för produktionen inom näringen är just kapitalfrågan i initialskedet ett många gånger brännande problem för organisationerna. Tillgång till centrala medel att kunna tagas i anspråk, t. ex. i form av avskrivningslån till nystartade, producentkooperativa företag av berört slag, skulle enligt vår mening kunna bli av utomordentligt stort värde för framstegsarbetet.

Det synes oss vara av särskilt stor betydelse, att ansträngningarna att lösa de lokala organisationsproblemen samordnas och får gemensam huvudinriktning. Värdet av att så sker underströks av jordbruksministern i direktiven till den år 1958 tillsatta trädgårdsutredningen, som uppmanades att beakta behovet av ett topporgan för ett utbyggt organisationssystem inom trädgårdsnäringen. Det är uppenbart att tillgång till ekonomiska resurser av den omfattning, som kollektiv restitution av halva energiskatten inom näringen för 1958 skulle innebära, vore ett utomordentligt instrument för påverkan av organisationsarbetet i en från näringens allmänna synpunkt sett önskad riktning.

Det bör också, främst med hänsyn till att restitutionsmedlen bör sättas in på sådant sätt att de icke motverkar de syften utredningen avses främja, uppdragas åt trädgårdsutredningen att närmare pröva hur dessa medel bör disponeras för att bäst tjäna näringsutövarnas intressen samt att framlägga förslag härom till grund för riksdagens slutgiltiga ställningstagande.

Med åberopande av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i princip medgiva att ett belopp, motsvarande hälften av vad vid yrkesmässigt bedriven växthusodling under 1958 erlagts i energiskatt på bränsle, må kollektivt restitueras till näringsutövarna;

att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående dels det belopp som skäligen bör ifrågakomma och dels de ändamål vartill medlen må disponeras med beaktande av de i motionen framförda synpunkterna.

Stockholm den 27 januari 1959

Herbert Hermansson

Ferdinand Nilsson

Thorsten Larsson

T. Wolgast